

ВІДГУК

офіційного опонента доктора мед. наук, професора

Никоненка Олександра Семеновича

на дисертаційну роботу Журби Олега Олександровича «Операції аортокоронарного шунтування на працюючому серці в умовах штучного кровообігу», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія у спеціалізовану вчену раду при ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України»

1. Актуальність теми дисертації. У дисертації, що подана до розгляду, можна виділити два актуальні напрямки. По-перше, це ефективність аорто-коронарного шунтування (АКШ) на працюючому серці для лікування хворих з ішемічною хворобою серця (ІХС) та визначення показань до допоміжного штучного кровообігу (ДШК) під час АКШ. На цей час у багатьох випадках ІХС АКШ вважається методом вибору. Кількість цих втручань неухильно збільшується в усьому світі. Не є виключенням й Україна, де за останні роки значно зросла кількість кардіохірургічних центрів. Досвід вітчизняних кардіохірургів досить великий, а результати операцій не відрізняються, або навіть кращі, ніж в провідних Європейських спеціалізованих клініках.

Але у сучасній кардіохірургії досі не припиняються дискусії щодо найкращої технології АКШ – на працюючому серці або із застосуванням штучного кровообігу. Вибір найчастіше залежить від уявлень та досвіду хірурга, які важко об'єктивувати. Тому важко надати однозначні рекомендації, що можна застосовувати в повсякденній практиці. Саме цей аспект проблеми обрано автором для дослідження та саме він є найбільш актуальним у даному дослідженні.

Таким чином, актуальність теми дисертації Журби О.О. не викликає сумнівів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до комплексного плану НДР ДУ «Національний

Інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України» і є фрагментом НДР «Вивчити вплив механічної підтримки на гемодинаміку великого кола кровообігу при лівошлуночкової недостатності серця» (№ державної реєстрації 0115U002502, строк виконання 2015-2017 рр.), в якій дисертант був співвиконавцем.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, їх достовірність. Дисертаційна робота Журби О.О. основана на аналізі безпосередніх результатів хірургічного 4068 пацієнтів, які знаходились на лікуванні у відділенні хірургічного лікування ішемічної хвороби серця у НІССХ ім. М.М. Амосова, що, безумовно, є одним з фактором забезпечення достовірних результатів.

Проаналізовані клініко-анамнестичні та фізікальні показники, результати електрокардіографії, ультразвукового дослідження серця, ангіоентрикулографії, особливості перебігу операції та післяопераційного періоду. Аналіз отриманих результатів виконано із застосування сучасних методів математичної статистики із дотриманням вимог щодо медико-біологічних досліджень. Обрані методи дослідження та їх аналіз цілком відповідають меті та завданням дослідження. Комплексний аналіз клініко-анамнестичних та інструментальних показників дозволив створити систему прогнозування ускладнень під час операції та в післяопераційному періоді та запропонувати метод вибору допоміжного ШК.

Таким чином, достовірність отриманих у дисертаційному дослідження наукових даних, висновків та практичних рекомендацій забезпечується великою кількістю спостережень та проаналізованих показників, а також методами обробки отриманих результатів.

4. Наукова новизна одержаних результатів. Автором вперше на великому клінічному матеріалі одного клінічного центру ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» з пріоритетним виконанням КШ на працюючому серці у хворих на ІХС проаналізовано безпосередні результати реваскуляризації міокарда залежно від застосування допоміжного ШК в

плановому або в екстреному порядку та частоту і причини ускладнень під час прямої реваскуляризації міокарда, які були підставою для додаткових методів анестезіологічного забезпечення або для екстреного переходу на допоміжний ШК, та проведено порівняльний аналіз вихідних даних хворих залежно від їх наявності та застосування ШК. Автором вперше запропоновано новий підхід до визначення предикторів конверсії на підставі аналізу інтраопераційних ускладнень та розроблено метод їх прогнозування та програмне забезпечення для передопераційного визначення показань до застосування ШК

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість роботи визначається можливістю прогнозування інтраопераційних ускладнень та їх профілактики шляхом застосування автором «Способу прогнозування інтраопераційних ускладнень під час коронарного шунтування на працюючому серці» (Патент України №130611 від 10.12.2018) та комп'ютерної програми «IntraCoR Score – прогнозування ускладнень під час КШ на працюючому серці» (авторське право на твір №82903 від 15.11.2018), яка є на веб-сайті доступною для фахівців. Результати впроваджені в практичну роботу відділення хірургічного лікування ішемічної хвороби серця» ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М.Амосова НАМНУ, кардіохірургічного відділення Регіонального центру кардіохірургії Одеської обласної клінічної лікарні, кардіохірургічного

в

Структура та обсяг дисертації. За структурою дисертаційна робота Журби відповідає сучасних вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук. Дисертаційну роботу викладено українською мовою на 154 сторінках комп'ютерного тексту (основний текст – 110 сторінки). Згідно сучасних вимог в началі роботи подано розширені анотації української та англійської мовами та перелік праць здобувача за темою дисертації.

н **Вступ** дисертації містить всі необхідні рубрики та повністю висвітлює актуальність роботи, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, мету та завдання дослідження, характеризує наукову новизну,

ч

е

практичну значимість, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дослідження та кількість публікацій, структур та обсяг дисертації.

У **першому розділі** дисертації наведено огляд літератури. Автором виконав аналіз публікацій вітчизняних та іноземних авторів за останні роки, у тому числі, 49 кирилицею і 135 латиницею. Наукові джерела, які були проаналізовані є сучасними, які повністю розкривають сучасний стан проблеми, яка досліджена автором.

Другий розділ містить ретельний опис хворих, які увійшли у дослідження, опис операції та періопераційного забезпечення, методів дослідження та методів статистичного аналізу отриманих результатів.

У **третьому розділі** наведено результати аналізу безпосередніх результатів та порівняльного аналізу вихідних клініко-анамнестичних та інструментальних даних залежно від безпосередніх результатів КШ. Отримані результати дозволили виявити особливості вихідного стану пацієнтів при розвитку тих чи інших інтраопераційних ускладнень. Отримані дані ілюстровано таблицями та рисунками.

У **четвертому розділі** наведено результати додаткового аналізу отриманих даних, які дозволили визначити показання до допоміжного ШК при АКШ на працюючому серці. Для цього застосовано аналіз відносного ризику окремих факторів (особливості основної та супутньої кардіальної та загально-соматичної супутньої патології, особливості ураження коронарного русла та операції). Регресійний аналіз найбільш інформативних показників дозволив автору розробити систему прогнозування інтраопераційних ускладнень, яка дає можливість виділити пацієнтів, яким потрібно планувати допоміжний ШК (залежно від ймовірності ускладнень). Отримана модель продемонструвала досить високу інформативність, що дає можливість застосування її в клінічній практиці.

У **п'ятому розділі** роботи наведено узагальнення отриманих результатів та їх аналіз у співставленні з роботами інших дослідників.

Наприкінці наведено висновки та практичні рекомендації, які

відповідають поставленій меті та завданням роботи та є відображенням основних здобутків роботи.

7. Повнота викладення основних наукових положень, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 13 наукових робіт, у тому числі 6 статей у фахових наукових виданнях України (2 – у виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах), 1 – у нефаховому журналі, 4 публікації у матеріалах конференцій, 1 патент на корисну модель та 1 авторське право на твір, що безпосередньо пов'язані з темою дисертації.

Автореферат дисертації повністю відображає зміст та основні положення дисертації та відповідає існуючим вимогам щодо оформлення.

8. Недоліки та зауваження щодо змісту дисертації. Під час рецензування роботи виникли наступні зауваження:

- 1) відсутні клінічні приклади;
- 3) багато таблиць для забезпечення більшої наочності було би доцільно представляти у вигляді діаграм.

Ці зауваження не є принциповими та не знижують наукової і практичної цінності роботи.

Бажано було отримати відповіді на наступні запитання:

- 1) Чи застосовуєте Ви у своїй практиці запропоновані вами методи прогнозу для визначення показань до допоміжного ШК?
- 2) Яка частка хворих, у яких прогноз не відповідав дійсності?
- 3) Запропонована Вами система прогнозування є остаточною, або вона може у подальшому удосконалюватися?

ВИСНОВОК. Дисертаційна робота Журби Олега Олександровича «Операції аортокоронарного шунтування на працюючому серці в умовах штучного кровообігу» є завершеною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано нові, науково обґрунтовані результати. Дисертація відповідає вимогам п.п. 9,11,12,13 «Порядку присудження наукових ступенів»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а її автор заслуговує наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Офіційний опонент:

академік НАМН України,
член-кореспондент НАН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
ректор ДЗ «Запорізька медична академія
післядипломної освіти МОЗ України»
д.мед.н., професор

Никоненко О.С.

РУЧНИЙ ПІДПИС
ПІДТВЕРДЖУЮ
Никоненко О.С.
Начальник відділу кадрів
ДЗ "ЗМАНО МОЗ України"
« » 20 р.
Підпис *Овчук*
Прізвище *Григорів*